

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002205

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ТНПУ № 300 від 23 липня 2026 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гавур Віталій Андрійович

2. Vitalii A. Havur

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 08-07-2026

Спеціальність за освітою: "Середня освіта (Історія)"

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14524

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19, 03.19.73, 03.09, 03.09.55

Тема дисертації:

1. "Україна–Японія: політичні та культурні відносини в кін. XX – поч. XXI ст."
2. "Ukraine–Japan: Political and Cultural Relations in the Late 20th – Early 21st Centuries"

Реферат/анотація:

1. Актуальність обраної теми дослідження полягає у трансформації міжнародного середовища впродовж кінця XX – початку XXI ст., обумовленої зміною глобальної конфігурації сил, яка, своєю чергою, внесла корективи до глобальної системи безпеки та міжнародного ринку, а також породила як нові можливості, так і ризики. Така ситуація, своєю чергою, вказує на необхідність дослідження партнерських відносин України з іншими країнами (зокрема, із Японією), простеження та детального аналізу історичного процесу побудови партнерства, вивчення нереалізованих можливостей та потенційно перспективних напрямів, які здатні привести до реалізації інтересів усіх сторін співпраці. Не менш важливим є пошук спільних цінностей, а також дослідження історичних травм та формування на цій основі коректних висновків, які могли б суттєво посприяти порозумінню в двосторонньому діалозі України та Японії та поглибити їхнє партнерство. Впродовж другої половини XX ст. зовнішня політика Японії була спрямована згідно з «доктриною Йошіди»,

яка передбачала ставку на економічний розвиток та забезпечення безпеки переважно з боку США. В умовах Холодної війни цей підхід на практичному рівні себе виправдав. Після 1991 р., Японія залишила своїм пріоритетом альянс із США, але водночас намагалась віднайти нову модель зовнішньополітичного позиціонування, що підкреслювала б її сильні сторони, надавала нові перспективи в політичному діалозі, економіці та оборонній сфері, а також відповідала б очікуванням з боку міжнародної спільноти. Тож упродовж наступних десятиліть країна реалізувала трансформації в сфері безпеки та розширювала двосторонню та багатосторонню співпрацю в Індо-Тихоокеанському просторі та за його межами, збільшувала свою участь в різноманітних міжнародних організаціях та активно надавала гуманітарну допомогу багатьом країнам світу. У дослідженні розглянуті фактори, які здійснили вплив на зовнішньополітичне позиціонування Японії з 1945 р.: безпекові виклики, економічні та демографічні проблеми, технологічна конкуренція, участь в міжнародних організаціях, а також зміна балансу сил. Детально проаналізовано пріоритети зовнішньої політики Японії, викладені в таких оглядах і документах, як «Блакитна книга дипломатії», а також у стратегії національної безпеки та оборони, стратегії кібербезпеки; досліджено зміни, впроваджені внаслідок переглядів трьох принципів передачі оборонного обладнання та технологій. Дисертаційне дослідження ілюструє процес поступової перебудови зовнішньої політики Японії: від просто економічно могутньої країни до країни, яка значно активніше залучена у світові справи та здобуває дедалі більші оборонні можливості. У дослідженні доведено, що Японія після 1991 р. стала все більше залучатися до питань безпеки на регіональному та глобальному рівнях, поступово розбудовуючи мережу двосторонніх та багатосторонніх відносин. У дослідженні подано періодизацію українсько-японських відносин за означений період із наступними етапами: 1991–2013 рр.; 2014–2021 рр.; від 2022 р. Висвітлено та доведено, що впродовж 1991–2013 рр. відносини між двома країнами розбудовувалися поступово, подекуди демонструючи моменти значної динаміки. Японія надавала суттєво більший обсяг допомоги, зокрема в рамках Офіційної допомоги розвитку. Також важливим вектором співпраці була проблема подолання наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, а з 2011 р. — на японській АЕС «Фукусіма-1». В наступний історичний період двосторонні відносини погналися, зважаючи на Євромайдан та російське вторгнення в Україну. Японія розглядала Україну як жертву неспровокованої агресії та порушення міжнародного права з боку російської сторони. У подальші роки Японія надала Україні гуманітарну, фінансову допомогу, не визнала окупації Криму, проте, реалізуючи власні стратегічні інтереси, намагалась вибудувати конструктивний діалог з РФ щодо повернення Північних територій. Великі успіхи були досягнуті на рівні політичного діалогу, що призвело до підписання Угоди про сприяння та захист інвестицій (2015 р.), а також угоди щодо консультацій з безпеки у форматі 2+2 (2018 р.). З моменту російського повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. відбулась найбільша інтенсифікація українсько-японського діалогу. Доведено, що в очах японських політиків та суспільства повномасштабний етап російсько-української війни бачиться як загроза самій Японії, що виражено в вразі Ф. Кішіди «Україна сьогодні може стати Східною Азією завтра». Також слід відзначити, що присутність української культури в Японії стала помітнішою, ніж до того. Популярність японської культури в Україні теж поступово зростала. Результати дослідження вказують на те, що розвиток українсько-японських відносин є дуже перспективним напрямом для зовнішньої політики обох держав. Зміни, що відбулися в цьому напрямку після 2011, 2014 та 2022 років, чітко свідчать про поглиблення двосторонньої співпраці в політичному діалозі та культурі, які, своєю чергою, закладають фундамент для реалізації економічних та безпекових інтересів.

2. The relevance of this research stems from the transformation of the international environment during the late 20th and early 21st centuries. This period, marked by a shift in the global balance of power, has reshaped global security and international markets while introducing both new opportunities and risks. Consequently, there is a clear need to analyze Ukraine's partnerships, particularly with Japan, by tracing the historical development of these ties and identifying unrealized potential that could advance the interests of both nations. Furthermore, exploring shared values, historical traumas is essential for fostering mutual understanding and deepening the bilateral dialogue between Ukraine and Japan. Throughout the second half of the 20th century, Japan's foreign policy was guided by the "Yoshida Doctrine," which prioritized economic development while relying on the United

States for security. This approach demonstrated its efficacy during the Cold War era. Post-1991, while maintaining its alliance with the United States, Japan sought a new model of foreign policy to leverage its strengths across political, economic, and defense sectors and to meet global expectations. Consequently, Japan implemented significant security reforms, expanded cooperation within the Indo-Pacific and beyond, and increased its engagement in international organizations and humanitarian aid. This study examines the factors influencing Japan's foreign policy since 1945, including security challenges, economic and demographic pressures, technological competition, and shifts in the global balance of power. It provides a detailed analysis of Japan's strategic priorities as articulated in the "Diplomatic Bluebook," as well as national security, defense, and cybersecurity strategies. Furthermore, it assesses the implications of the revised Three Principles on Transfer of Defense Equipment and Technology. The dissertation illustrates Japan's gradual transformation from a primarily economic power into a proactive global actor with expanding defense capabilities. The study demonstrates that, after 1991, Japan became increasingly involved in security issues at the regional and global levels, gradually expanding its network of bilateral and multilateral relations. The study presents a periodization of Ukrainian-Japanese relations for the specified period, divided into the following stages: 1991–2013; 2014–2021; and from 2022 onward. It is highlighted and demonstrated that during 1991–2013, relations between the two countries developed gradually, without showing significant dynamics. Japan provided a significantly larger volume of assistance, particularly within the framework of Official Development Assistance. Starting in 2011, the accident at Japan's Fukushima Daiichi Nuclear Power Plant. In the subsequent historical period, bilateral relations were revitalized in light of the Euromaidan and the Russian invasion of Ukraine. Japan viewed Ukraine as a victim of unprovoked aggression and violations of international law by the Russian side. In subsequent years, Japan provided Ukraine with humanitarian and financial aid while maintaining a policy of non-recognition regarding the occupation of Crimea. Concurrently, Japan pursued its strategic interests by seeking constructive dialogue with Russia over the Northern Territories dispute. Notable progress in bilateral ties included the 2015 Agreement on the Promotion and Protection of Investments and the 2018 initiation of security consultations in the "2+2" format (Foreign and Defense Ministers). Since the full-scale invasion on February 24, 2022, Ukrainian-Japanese dialogue has reached an unprecedented level of intensity. As demonstrated in this study, Japanese leadership and society perceive the war as a direct threat to regional stability, encapsulated in Prime Minister Fumio Kishida's warning: "Ukraine today could be East Asia tomorrow." The visibility of Ukrainian culture in Japan has significantly expanded than before. The popularity of Japanese culture in Ukraine also gradually increased. The findings of this study indicate that Ukrainian-Japanese relations represent a highly promising dimension of both nations' foreign policies. The transformations observed since 2011, 2014, and 2022 demonstrate a profound deepening of bilateral cooperation in political dialogue and culture. This development provides a robust foundation for advancing shared economic and security objectives.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Гавур В. А. Інтенсифікація українсько-японських відносин у сфері ядерної безпеки після аварії на атомній електростанції Фукусіма-1. Сучасні дослідження з німецької історії. 2022. № 48. С. 119-25.

- Гавур В. А. Поворот у японсько-російських відносинах у 2022 р.: причини та наслідки. Південний архів (історичні науки). 2023. № 41. С. 22–32.
- Алексієвець Л. М., Гавур В. А. Міжнародний контекст підтримки Японією України у 2022 р. Східний світ. 2023. № 3 (120). С. 77–90.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Алексієвець Леся Миколаївна
2. Lesia M. Aleksiiievets

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0030-3314

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каліщук Оксана Миколаївна
2. Oksana M. Kalishchuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1272-7920

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванець Тетяна Мирославівна

2. Tetiana M. Ivanets

Кваліфікація: к. політ. н., доц., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3248-5033

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скакальська Ірина Богданівна

2. Irina B. Skakalska

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2536-0240

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125556

Місцезнаходження: вул. Ліцейна, Кременець, Кременецький р-н., 47003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прийдун Степан Васильович

2. Stepan Pryidun

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1047-312X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кліш Андрій Богданович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кліш Андрій Богданович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Любінецька Марія Ігорівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна